

Judikatūras krājums

TIESAS SPRIEDUMS (otrā palāta)

2018. gada 13. septembrī*

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu – Patērētāju tiesību aizsardzība – Direktīva 93/13/EK – Negodīgi noteikumi patērētāju līgumos – Direktīva 2008/48/EK – Maksājuma rikojuma izdošanas procedūra, pamatojoties uz vekseli, kas nodrošina no patēriņa kredītliguma izrietošas saistības

Lieta C-176/17

par lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu atbilstoši LESD 267. pantam, ko *Sąd Rejonowy w Siemianowicach Śląskich I Wydział Cywilny* (Semjanovice Slonskes rajona tiesas I civillietu nodaļa, Polija) iesniedza ar lēmumu, kurš pieņemts 2017. gada 17. februārī un kurš Tiesā reģistrēts 2017. gada 6. aprīlī, tiesvedībā

Profi Credit Polska S.A. w Bielsku Białej

pret

Mariusz Wawrzosek.

TIESA (otrā palāta)

šādā sastāvā: palātas priekšsēdētājs M. Ilešičs [*M. Ilešič*], tiesneši A. Ross [*A. Rosas*], K. Toadere [*C. Toader*] (referente), A. Prehala [*A. Prechal*] un E. Jarašūns [*E. Jarašiūnas*],

ģenerālvokāte: J. Kokote [*J. Kokott*],

sekretāre: R. Šereša [*R. Šereš*], administratore,

ņemot vērā rakstveida procesu un 2018. gada 1. marta tiesas sēdi,

ņemot vērā apsvērumus, ko sniedza:

- Polijas valdības vārdā – *B. Majczyna*, kā arī *B. Czech* un *S. Żyrek*, pārstāvji,
- Eiropas Komisijas vārdā – *A. Cleenewerck de Crayencour*, *K. Herbout-Borczak* un *G. Goddin*, kā arī *N. Ruiz García*, pārstāvji,

noklausījusies ģenerālvokātes secinājumus 2018. gada 26. aprīļa tiesas sēdē,

pasludina šo spriedumu.

* Tiesvedības valoda – poļu.

Spriedums

- 1 Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ir par to, kā interpretēt 6. panta 1. punktu un 7. panta 1. punktu Padomes Direktīvā 93/13/EEK (1993. gada 5. aprīlis) par negodīgiem noteikumiem patērētāju līgumos (OV 1993, L 95, 29. lpp.), kā arī 17. panta 1. punktu un 22. panta 1. punktu Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvā 2008/48/EK (2008. gada 23. aprīlis) par patēriņa kredītlīgumiem un ar ko atceļ Padomes Direktīvu 87/102/EEK (OV 2008, L 133, 66. lpp., un labojumi OV 2009, L 207, 14. lpp., OV 2010, L 199, 40. lpp., OV 2011, L 234, 46. lpp., un OV 2015, L 36, 15. lpp.).
- 2 Šis lūgums ir iesniegts saistībā ar tiesvedību *Profi Credit Polska* pret *Mariusz Wawrzosek* par pieteikumu izdot maksājuma rīkojumu, pamatojoties uz vekseli, ko tas ir izrakstījis tādu summu samaksai, kuras iespējami ir jāmaksā, izpildot šis sabiedrības izsniegtu patēriņa kredītu.

Atbilstošās tiesību normas

Savienības tiesības

Direktīva 93/13

- 3 Direktīvas 93/13 divdesmit ceturtajā apsvērumā ir precizēts, ka “dalībvalstu tiesām un administratīvām iestādēm jābūt to rīcībā adekvātiem un efektīviem līdzekļiem, lai novērstu tālāku negodīgu noteikumu piemērošanu patērētāju līgumos”.
- 4 Saskaņā ar Direktīvas 93/13 1. panta 1. punktu tās mērķis ir saskaņot dalībvalstu normatīvus un administratīvus aktus, kas attiecas uz negodīgiem noteikumiem līgumos, ko slēdz starp pārdevēju vai piegādātāju un patērētāju.
- 5 Saskaņā ar šīs direktīvas 3. panta 1. punktu:
“Līguma noteikumu, par kuru nebija atsevišķas apspriešanās, uzskata par negodīgu, ja, pretēji prasībai pēc godprātības, tas rada ievērojamu nelīdzsvarotību pušu tiesībās un pienākumos, kas izriet no līguma, un tas notiek par sliktu patērētājam.”
- 6 Šīs direktīvas 6. panta 1. punkts ir formulēts šādi:
“Dalībvalstis nosaka, ka negodīgi noteikumi, kas izmantoti pārdevēja vai piegādātāja ar patērētāju noslēgtā līgumā, atbilstoši savas valsts tiesību aktiem nav saistoši patērētājam un ka līgums ar tādiem pašiem noteikumiem turpina pusēm būt saistošs, ja tas var pastāvēt bez negodīgajiem noteikumiem.”
- 7 Saskaņā ar šīs direktīvas 7. panta 1. punktu:
“Dalībvalstis nodrošina, ka patērētāju un konkurentu interesēs pastāv adekvāti un efektīvi līdzekļi, lai novērstu negodīgu noteikumu ilgstošu izmantošanu pārdevēju vai piegādātāju ar patērētājiem noslēgtos līgumos.”

Direktīva 87/102/EEK

- 8 Padomes Direktīvas 87/102/EEK (1986. gada 22. decembris) par dalībvalstu normatīvo un administratīvo aktu tuvināšanu attiecībā uz patēriņa kredītu (OV 1987, L 42, 48. lpp., un labojums OV 1988, L 278, 33. lpp.) 10. pantā bija noteikts:

“Dalībvalstis, kas saistībā ar kredītlīgumiem, ļauj patērētājam:

- a) izdarīt maksājumus ar vekseliem, tai skaitā ar īstermiņa parādzīmēm;
- b) dot nodrošinājumu ar vekseliem, tai skaitā ar īstermiņa parādzīmēm un čekiem, nodrošina to, ka patērētājs ir pienācīgi aizsargāts, šādi izmantojot šos līdzekļus.”

Direktīva 2008/48

- 9 Kā ir precizēts Direktīvas 2008/48 1. pantā, tās mērķis ir saskaņot dažus dalībvalstu normatīvo aktu un administratīvo procedūru aspektus saistībā ar līgumiem, kas attiecas uz patēriņa kredītu.

- 10 Šīs direktīvas 3. panta c) punktā “kredītlīgums” ir definēts kā “līgums, ar ko kreditors piešķir vai apsola piešķirt patērētājam kredītu atlikta maksājuma, aizdevuma vai citas tamlīdzīgas finansiālas vienošanās veidā; izņemot līgumus par ilglaicīgu pakalpojumu sniegšanu vai tāda paša veida preču piegādi, ja patērētājs maksā par šādiem pakalpojumiem vai precēm līguma noteikumu darbības laikā, maksājot pa daļām”.

- 11 Šīs direktīvas 17. panta “Tiesību cesija” 1. punktā ir noteikts:

“Gadījumā, ja kreditora tiesības saskaņā ar kredītlīgumu vai līgumu kā tādu cedē trešajai personai, patērētājam ir tiesības vērsties tiesā pret cesionāru, izmantojot jebkuru aizsardzību, kas viņam bija pieejama pret sākotnējo kreditoru, tostarp ieskaitu, ja tāds ir atļauts attiecīgajā dalībvalstī.”

- 12 Tās pašas direktīvas 22. panta “Saskaņošana un šīs direktīvas obligāta piemērošana” 1. punktā ir noteikts:

“Ciktāl šajā direktīvā iekļauti saskaņoti noteikumi, dalībvalstis savos tiesību aktos nedrīkst saglabāt vai ieviest noteikumus, kas atšķiras no šajā direktīvā paredzētajiem.”

- 13 Direktīvas 2008/48 29. pantā ir paredzēts, ka Direktīva 87/102 ir atcelta no 2010. gada 11. jūnija.

Polijas tiesības

- 14 1964. gada 17. novembra *ustawa – Kodeks postępowania cywilnego* (Civilprocesa kodekss) (*Dz. U.*, 1964, Nr. 4) konsolidētajā redakcijā, ar grozījumiem (turpmāk tekstā – “*kpc*”), 484.¹ pantā ir noteikts:

“[..]”

2. Tiesa izskata lietu maksājuma rīkojuma procedūrā pēc prasītāja rakstiska prasības pieteikuma.

3. Lietu izskata slēgtā sēdē. [..]”

15 Saskaņā ar šā kodeksa 485. panta 2. punktu:

“Tiesa izdod maksājuma rīkojumu arī attiecībā uz parādnieku, pamatojoties uz pareizi aizpildītu vekseli [..], ja nav šaubu par tā īstumu un saturu.”

16 Minētā kodeksa 486. panta 1. punktā ir noteikts:

“Ja nav pietiekamu pamatu izdot maksājuma rīkojumu, priekšsēdētājs nosaka tiesas sēdes datumu, ja vien lieta var tikt izskatīta slēgtā sēdē.”

17 *Kpc* 491. panta 1. punktā ir paredzēts:

“Maksājuma rīkojumā tiesa aicina atbildētāju samaksāt visu parādu kopā ar izdevumiem divu nedēļu laikā, sākot no maksājuma rīkojuma izsniegšanas dienas, vai šajā termiņā iesniegt iebildumus.”

18 Šī kodeksa 492. pantā ir noteikts:

“1. Maksājuma rīkojums ar izdošanas brīdi kļūst par nodrošinājuma līdzekli, kurš ir izpildāms bez izdarītas atzīmes par izpildāmību. [..]

[..]

3. Maksājuma rīkojums, kas izdots, pamatojoties uz vekseli [..], ir izpildāms uzreiz pēc parāda samaksas termiņa beigām. Ja tiek iesniegti iebildumi, tiesa, pamatojoties uz atbildētāja iesniegumu, var apturēt izpildi [..].”

19 Saskaņā ar minētā kodeksa 493. panta 1. punktu:

“Iebildumus iesniedz tiesā, kas izdevusi maksājuma rīkojumu. Atbildētājs iebildumos norāda, vai tas pilnībā vai daļēji apstrīd maksājuma rīkojumu, norāda iebildumu pamatus, kuri, lai izvairītos no tiesību zaudēšanas, ir jāpiesaka pirms aizstāvības pēc būtības, kā arī faktus un pierādījumus. [..]”

20 1964. gada 23. aprīļa *ustawa – Kodeks cywilny* (Civilkodekss) (*Dz. U.*, 1964, Nr. 16) konsolidētajā redakcijā, ar grozījumiem, 385.¹ pantā ir paredzēts:

“1. Patēriņa līguma noteikumi, kuri nav individuāli saskaņoti, patērētājam nav saistoši, ja tie viņa tiesības un pienākumus nosaka pretēji labiem tikumiem, rupji neievērojot viņa intereses (nepieļaujami līguma noteikumi). Tas neattiecas uz noteikumiem par pušu pamatpienākumiem, it īpaši cenu vai atlīdzību, ja tie ir nepārprotami formulēti.

2. Ja kāds līguma noteikums patērētājam nav saistošs saskaņā ar 1. punktu, pārējā daļā līgums turpina būt pusēm saistošs.

[..]”

21 Saskaņā ar 1936. gada 28. aprīļa *ustawa prawo wekslowe* (Vekselu likums) (*Dz. U.*, 1936, Nr. 37), ar grozījumiem, 101. pantu:

“Vekseli jānorāda:

1) nosaukums “vekselis” akta teksta valodā, kurā tas ir izrakstīts;

2) beznosacījuma uzdevums maksāt noteiktu naudas summu;

- 3) maksāšanas termiņš;
 - 4) maksāšanas vieta;
 - 5) personas vārds un uzvārds, kurai vai uz kuras ordera izdarāma samaksa;
 - 6) vekseļa izrakstīšanas datums un vieta;
 - 7) vekseļa izrakstītāja paraksts.”
- 22 Saskaņā ar 2005. gada 28. jūlija *ustawa o kosztach sądowych w sprawach cywilnych* (Likums par tiesāšanās izdevumiem civillietās) (*Dz. U.*, 2005, Nr. 167) 19. panta 4. punktu:

“Atbildētājs sedz trīs ceturtdaļas no tiesas izdevumiem, ja tiek iesniegti iebildumi par maksājuma rīkojumu, kas izdots maksājuma rīkojuma procedūrā.”

- 23 Direktīvas 2008/48 noteikumi ir transponēti Polijas tiesībās ar 2011. gada 12. maija *ustawa o kredycie konsumencki* (Likums par patēriņa kredītu) (*Dz. U.*, 2014, Nr. 1497, konsolidētā redakcija), ar grozījumiem. Šā likuma 41. pantā ir noteikts:

“1. Patērētāja vekseli [..], kurš tiek iesniegts kreditoram tāda maksājuma veikšanas vai nodrošināšanas nolūkā, kas izriet no patēriņa kredītliguma, jābūt ietvertam noteikumam “nav uzdevumā” vai citam līdzīgas nozīmes noteikumam.

2. Ja kreditors pieņem vekseli [..], kurā nav ietverts noteikums “nav uzdevumā”, un šis vekselis [..] tiek nodots citai personai, kreditoram ir jāatlīdzina patērētāja zaudējumi saistībā ar vekseļa samaksu [..].

3. 2. punktu piemēro arī tad, ja vekselis vai čeks ir nonācis citas personas īpašumā pret kreditora gribu.”

Pamatlieta un prejudiciālais jautājums

- 24 Pamatojoties uz 2015. gada 3. decembra tipveida līgumu, *Profi Credit Polska*, Beļsko-Bjalā [*Bielsko-Biala*] (Polija) reģistrēta sabiedrība (turpmāk tekstā – “finanšu iestāde” vai “aizdevējs”) izsniedza patēriņa kredītu *M. Wawrzosek* (turpmāk tekstā – “aizņēmējs”). Šajā tipveida līgumā bija ietverta klauzula, saskaņā ar kuru no līguma izrietošo aizdevēja prasījumu nodrošināšanai aizņēmējam ir jāizraksta vekselis. Tādā veidā šī aizdevuma atmaksa tika nodrošināta ar aizņēmēja parakstītu vekseli, kurā summa nebija precizēta.
- 25 Pēc aizņēmēja maksājuma saistību nepildīšanas finanšu iestāde viņu informēja, ka vekseli ir tikusi ierakstīta atlikusi parāda summa. Šī iestāde vērsās iesniedzējtiesā pret aizņēmēju ar pieteikumu izdot rīkojumu samaksāt summu 3268,38 Polijas zlotu (PLN) apmērā (aptuveni 753 EUR), kas bija norādīta vekselī. Minētā finanšu iestāde savam pieteikumam pievienoja pareizi aizpildītu un parakstītu vekseli, kā arī aktu par aizdevuma līguma laušanu.
- 26 Šī tiesa precizē – lai gan tās rīcībā nav attiecīgā tipveida līguma, tai ir zināms attiecīgā līguma noteikuma saturs, saskaņā ar kuru aizņēmējam kā maksājuma nodrošinājums ir jāizraksta vekselis. Tā norāda, ka šis noteikums ir formulēts identiski visos *Profi Credit Polska* noslēgtajos aizdevuma līgumos, par kuriem šajā tiesā ir iesniegti vairāki pieteikumi par maksājuma rīkojuma izdošanu.

- 27 Minētā tiesa norāda, ka šo maksājuma rīkojuma procedūru, kas balstīta uz vekseli, komersanti Polijā bieži izmanto, lai piedzītu savus prasījumus. Prakse ir tāda, ka šim pieteikumam tiek vienīgi pievienots pareizi aizpildīts vekselis, bet neviens cits dokuments, kas apliecinātu pirms tā izrakstīšanas esošu saistību attiecību esamību (“pamatsaistības”), tostarp patēriņa kredītligums.
- 28 Iesniedzējtiesa uzsver, ka maksājuma rīkojuma procedūra ir balstīta uz prezumpciju, ka faktiskā situācija, kas pamato aizņēmēja parādu, ir pilnībā pierādīta ar dokumentiem, kuri ir minēti *kpc* 485. pantā un kuri ir pievienoti pieteikumam, un viens no tiem ir vekselis. Līdz ar to maksājuma rīkojuma izdošanas nolūkā pietiekot vien pārbaudīt, vai vekselis ir noformēts pareizi, ievērojot grozītā Vekseļu likuma 1. un nākamajos pantos, kā arī 101. pantā paredzētos nosacījumus.
- 29 Šī tiesa norāda, ka saskaņā ar piemērojamajiem valsts tiesību aktiem maksājuma rīkojuma procedūra norisinās divās stadijās. Pirmajā stadijā vekseļa spēkā esamības vērtējumā, ja tiesa var to veikt pēc savas ierosmes, tiek pārbaudīta vienīgi vekseļa formālā pareizība, jo no *kpc* 485. panta 2. punkta izriet, ka iztiesājošā tiesa izdod maksājuma rīkojumu pret parādnieku “pamatojoties uz pareizi aizpildītu vekseli [..], ja nav šaubu par tā īstumu un saturu”. Otrajā stadijā, ja vekseli norādītais parādnieks ir iesniedzis iebildumus par maksājuma rīkojumu, viņš var apstrīdēt ne tikai no vekseļa izrietošās saistības, bet arī esošās pamatsaistības, tostarp patēriņa kredītligumu.
- 30 Iesniedzējtiesa jautā, vai maksājuma rīkojuma procedūra, kas tiek īstenota, pamatojoties uz vekseli, ir saderīga ar Direktīvu 93/13.
- 31 Iesniedzējtiesas ieskatā, pašreizējā lieta atšķiras no lietām, kurās tika taisīti 2012. gada 14. jūnija spriedums *Banco Español de Crédito* (C-618/10, EU:C:2012:349) un 2016. gada 18. februāra spriedums *Finanmadrid EFC* (C-49/14, EU:C:2016:98), kur valsts tiesu rīcībā bija līgumu dokumenti, kuros bija nodibinātas līgumslēdzēju tiesības un pienākumi, kā rezultātā šīm tiesām bija iespēja nepiemērot šajos dokumentos ietvertos negodīgos noteikumus.
- 32 Turpretī tā uzskata, ka tad, ja tai izskatāmajā lietā būtu jāizvērtē pusēm saistošās juridiskās attiecības, šī pārbaude attiektos tikai uz jomu, ko definē vekseļa saistības. Tā izklāsta, ka saskaņā ar piemērojamajiem valsts tiesību aktiem tiesas pārbaude var tikt veikta tikai par vekseļa saturu. Tātad, pat ja tai būtu zināmas pamatsaistības, tā valsts tiesību dēļ nevarētu veikt pārbaudi par dokumentiem, kurās tās ir konstatētas. Līdz ar to vienīgi pašam patērētājam ir jāiesniedz iebildumi par maksājuma rīkojumu, lai varētu konstatēt noteiktu klauzulu iespējami negodīgo raksturu vai informēšanas pienākuma neievērošanu.
- 33 Šādos apstākļos *Sąd Rejonowy w Siemianowicach Śląskich I Wydział Cywilny* (Semjanovice Slonskes rajona tiesas I civillietu nodaļa, Polija) nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādu prejudiciālu jautājumu:
- “Vai Direktīvas 93/13 [..] tiesību normas, it īpaši tās 6. panta 1. punkts un 7. panta 1. punkts, kā arī Direktīvas 2008/48 [..] tiesību normas, it īpaši tās 17. panta 1. punkts un 22. panta 1. punkts, liedz uzņēmējam (aizdevējam) pieteikt prasījumu, kas pamatojas uz pareizi aizpildītu vekseli, pret patērētāju (aizņēmēju) maksājuma rīkojuma procedūrā atbilstoši [Civilprocesa kodeksa] 485. panta 2. punktam un nākamajiem pantiem saistībā ar [2011. gada 12. maija Likumu par patēriņa kredītu] 41. pantu, saskaņā ar kuriem valsts tiesa drīkst pārbaudīt no vekseļa izrietošā prasījuma spēkā esamību tikai attiecībā uz vekseļa formas prasību ievērošanu, neizvērtējot pamatsaistības?”

Par prejudiciālo jautājumu

- 34 Ievadā ir jānorāda, ka, lai arī Direktīvas 2008/48 17. panta 1. punkts attiecas uz aizdevēja tiesību cesiju trešajai personai, ir skaidrs, ka pamatlietas apstākļos vekseļa saņēmējs un aizdevējs ir viena un tā pati juridiskā persona.

- 35 Turklāt, lai gan ar Direktīvu 2008/48 atceltās Direktīvas 87/102 10. pants attiecās uz vekseliem, kā to ģenerāladvokāte ir norādījusi secinājumā 34. un nākamajos punktos, Direktīvas 2008/48 noteikumos šie instrumenti vairs nav minēti.
- 36 Tā kā ar Direktīvu 2008/48 nav veikta saskaņošana vekseļu kā patērētāju kredītu nodrošinājuma jomā, tās 22. panta 1. punkts vairs nav piemērojams tādos apstākļos, kādi ir pamatlietā.
- 37 Līdz ar to atbilde uz iesniedzējtiesas uzdotajiem jautājumiem tiks sniegta vienīgi attiecībā uz Direktīvas 93/13 noteikumiem.
- 38 Uzdodot savu jautājumu, iesniedzējtiesa būtībā jautā, vai Direktīvas 93/13 6. panta 1. punkts un 7. panta 1. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka tiem ir pretrunā tāds valsts tiesiskais regulējums kā pamatlietā, saskaņā ar kuru ir atļauts izdot maksājuma rīkojumu, pamatojoties uz formas ziņā pareizu vekseli, ar ko tiek nodrošināts no patērētāja kredītliguma izrietošs prasījums, ja tiesai, kurā ir iesniegts pieteikums par maksājuma rīkojuma izdošanu, nav pilnvaru pārbaudīt liguma noteikumu iespējamo negodīgo raksturu.
- 39 Vispirms būtu jāatgādina, ka saskaņā ar Direktīvas 93/13 6. panta 1. punktu dalībvalstis nosaka, ka negodīgi noteikumi, kas izmantoti pārdevēja vai piegādātāja ar patērētāju noslēgtā ligumā, atbilstoši to valsts tiesību aktiem nav saistoši patērētājam.
- 40 Ņemot vērā sabiedrības interešu, ko veido attiecībā pret pārdevējiem vai piegādātājiem vājākā pozīcijā esošo patērētāju aizsardzība, raksturu un nozīmi, Direktīvā 93/13, kā izriet no tās 7. panta 1. punkta, lasot to kopā ar tās divdesmit ceturto apsvērumu, dalībvalstīm ir noteikts pienākums nodrošināt adekvātus un efektīvus līdzekļus, “lai novērstu negodīgu noteikumu ilgstošu izmantošanu pārdevēju vai piegādātāju ar patērētājiem noslēgtos ligumos” (spriedums, 2016. gada 21. decembris, *Gutiérrez Naranjo* u.c., C-154/15, C-307/15 un C-308/15, EU:C:2016:980, 56. punkts, kā arī tajā minētā judikatūra).
- 41 Šajā nolūkā valsts tiesām ir vienīgi pienākums novērst negodīga liguma noteikuma piemērošanu, lai patērētājam tas nebūtu saistošs, bet tām nav tiesību korigēt tā saturu (spriedums, 2016. gada 21. decembris, *Gutiérrez Naranjo* u.c., C-154/15, C-307/15 un C-308/15, EU:C:2016:980, 57. punkts, kā arī tajā minētā judikatūra).
- 42 Šajā kontekstā, pirmām kārtām, būtu jāuzsver, ka tad, ja saskaņā ar iedibināto judikatūru valsts tiesai pēc savas ierosmes ir jāizvērtē Direktīvas 93/13 piemērošanas jomā ietilpstoša liguma noteikuma negodīgums un, to darot, ir jāizlīdzina starp patērētāju un pārdevēju vai piegādātāju pastāvošā nelīdzsvarotība, ir nepieciešams, lai tās rīcībā būtu vajadzīgais juridiskais un faktiskais pamatojums (šajā nozīmē skat. spriedumus, 2016. gada 21. aprīlis, *Radlinger* un *Radlingerová*, C-377/14, EU:C:2016:283, 52. punkts, kā arī tajā minētā judikatūra, un 2016. gada 21. decembris, *Gutiérrez Naranjo* u.c., C-154/15, C-307/15 un C-308/15, EU:C:2016:980, 58. punkts).
- 43 Lietās, kurās tika pieņemti 2012. gada 14. jūnija spriedums *Banco Español de Crédito* (C-618/10, EU:C:2012:349) un 2016. gada 18. februāra spriedums *Finanmadrid EFC* (C-49/14, EU:C:2016:98), kā arī 2016. gada 21. jūnija rīkojums *Aktiv Kapital Portfolio* (C-122/14, nav publicēts, EU:C:2016:486), Tiesai bija iespēja precizēt, ka šie motīvi attiecas arī uz maksājuma rīkojuma procedūru, kā tas ir pamatlietas apstākļos.
- 44 Proti, patērētājam ar šo direktīvu piešķirto tiesību efektīva aizsardzība var tikt garantēta tikai ar nosacījumu, ka valsts procesuālā sistēma ļauj vai nu maksājuma rīkojuma procedūrā, vai maksājuma rīkojuma izpildes procedūrā pēc savas ierosmes veikt pārbaudi pār attiecīgajā ligumā esošo noteikumu iespējamo negodīgumu (skat. šajā nozīmē spriedumu, 2016. gada 18. februāris, *Finanmadrid EFC*, C-49/14, EU:C:2016:98, 46. punkts, un rīkojums, 2016. gada 21. jūnijs, *Aktiv Kapital Portfolio*, C-122/14, nav publicēts, EU:C:2016:486, 30. punkts).

- 45 Šajā gadījumā iesniedzējtiesa precizē, ka maksājuma rīkojuma procedūras pirmajā stadijā tiesas pārbaude attiecas tikai uz vekseļa saistībām kā tādām, proti, vekseli pašu, bet tā nevar tikt veikta par pamatsaistībām.
- 46 Turklāt šī tiesa norāda, ka tās rīcībā nav visi fakti un tiesību elementi, kas izriet no attiecīgā aizdevuma līguma.
- 47 No tā izriet, ka tādos apstākļos kā pamatlietā valsts tiesa nevar pārbaudīt kāda līguma noteikuma iespējami negodīgo raksturu, kamēr tās rīcībā šim vajadzībām nav visi fakti un tiesību elementi.
- 48 Otrām kārtām, joprojām attiecībā uz pirmo procedūras stadiju, Polijas valdība apgalvo, ka saskaņā ar *kpc* 486. panta 1. punktu, ja nav pietiekamu pamatu izdot maksājuma rīkojumu, iztiesāšanas sastāva priekšsēdētājs var noteikt tiesas sēdes datumu, ja vien lietu var izskatīt slēgtā sēdē. Tiklīdz ir noteikts tiesas sēdes datums, tiek rīkota tiesvedības mutvārdu daļa atbilstoši parastajai kārtībai vai īpaša tai piemērojama tiesvedība, kas tad ļauj vienlaicīgi pārbaudīt vekseļa saistības un pamatsaistības, ieskaitot patēriņa kredītligumu.
- 49 Tomēr ņemot to vērā, pirmkārt, kā izriet no minētās tiesību normas redakcijas, atkāpjoties no noteikuma, saskaņā ar kuru atbilstoši *kpc* 484.¹ pantam lietu izskata slēgtā sēdē, iztiesāšanas sastāva priekšsēdētāja pilnvaras noteikt tiesas sēdes datumu ir pakārtotas nosacījumam, ka nav “pietiekamu pamatu izdot maksājuma rīkojumu”.
- 50 Taču, kā norāda iesniedzējtiesa, pamatlietā šāds nosacījums neesot izpildīts.
- 51 Otrkārt, minētā tiesa uzsver, ka pirmajā procedūras stadijā saskaņā ar *kpc* 485. panta 2. punktā teikto tiesas kompetencē ir tikai vekseļa formālās pareizības pārbaude. Minētā tiesa precizē, ka tajā izskatāmās lietas ietvaros attiecīgais vekselis ir derīgs.
- 52 Katrā ziņā, lai arī saskaņā ar LESD 267. pantu Tiesai ir kompetence no Direktīvas 93/13 7. panta secināt kritērijus, kas nosaka ietvaru, kādā pēc savas ierosmes ir ļauts izvērtēt no šīs direktīvas izrietošo pienākumu ievērošanu, iesniedzējtiesai pašai ir jāpārlicinās, vai tai vajadzības gadījumā šādu ietvaru var sniegt tāds noteikums kā *kpc* 486. panta 1. punkts.
- 53 Trešām kārtām, iesniedzējtiesa norāda, ka no patēriņa kredītliguma izrietošo juridisko attiecību pārbaude notiek tikai tad, ja patērētājs ir iesniedzis iebildumus par maksājuma rīkojumu.
- 54 Būtu jāuzskata, ka tad, ja procedūra iesniedzējtiesā attiecas tikai uz tās pirmo stadiju, šī procedūra, kā jau ģenerāladvokāte ir norādījusi secinājumā 28. punktā, ir jāvērtē kopumā, ieskaitot gan pirmo stadiju pirms iebildumu iesniegšanas, gan tai sekojošo otro stadiju.
- 55 Proti, katra situācija, kurā rodas jautājums, vai valsts procesuāla tiesību norma ietekmē tiesības uz efektīvu tiesību aizsardzību, ir jāanalizē, ņemot vērā šīs tiesību normas vietu visā procesā, tā norisi un īpatnības dažādās valsts instancēs (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2016. gada 21. aprīlis, *Radlinger un Radlingerová*, C-377/14, EU:C:2016:283, 50. punkts, kā arī tajā minētā judikatūra).
- 56 Jānorāda, ka līdz ar procedūras otrās stadijas sākumu, proti, prasītājam iesniedzot iebildumus par maksājuma rīkojumu, valsts tiesa var iegūt vajadzīgos faktus un tiesību elementus, lai pēc savas ierosmes pārbaudītu tāda līguma noteikuma negodīgo raksturu, kas ietilpst Direktīvas 93/13 piemērošanas jomā.
- 57 Kaut arī Tiesa, ņemot vērā Direktīvas 93/13 6. panta 1. punkta un 7. panta 1. punkta prasības, jau vairākkārt ir noteikusi veidu, kādā valsts tiesām ir jānodrošina patērētāju tiesību aizsardzība atbilstoši šai direktīvai, tomēr principā Savienības tiesībās nav saskaņotas procedūras, kas piemērojamas līguma noteikumu iespējami negodīgā rakstura pārbaudei, un tāpēc tās ietilpst dalībvalstu iekšējā tiesību

sistēmā, tomēr ar nosacījumu, ka tās nav mazāk labvēlīgas par noteikumiem, kuri iekšējā tiesību sistēmā regulē līdzīgas situācijas (līdzvērtības princips) un ka tās paredz tiesības uz efektīvu tiesību aizsardzību, kā tas ir paredzēts Eiropas Savienības Pamattiesību aizsardzības hartas 47. pantā (šajā nozīmē skat. spriedumus, 2017. gada 14. septembris, *The Trustees of the BT Pension Scheme*, C-628/15, EU:C:2017:687, 58. un 59. punkts, kā arī tajos minētā judikatūra, un 2018. gada 31. maijs, *Sziber*, C-483/16, EU:C:2018:367, 35. punkts un tajā minētā judikatūra).

- 58 Attiecībā uz līdzvērtības principu, kā secinājumu 55. punktā ir norādījusi ģenerāladvokāte, jākonstatē, ka Tiesas rīcībā nav informācijas, kas varētu apšaubīt pamatlietā apspriestā tiesiskā regulējuma saderību ar šo principu.
- 59 Attiecībā uz tiesībām uz efektīvu tiesību aizsardzību ir jānorāda, ka no Direktīvas 93/13 7. panta 1. punkta izrietošais pienākums paredzēt procesuālos noteikumus, kuri ļauj nodrošināt no Direktīvas 93/13 izrietošo individuālu tiesību ievērošanu pret negodīgu noteikumu izmantošanu, nozīmē prasību ievērot tiesības uz efektīvu tiesību aizsardzību, kas arī ir paredzētas Pamattiesību hartas 47. pantā. Tiesības uz efektīvu tiesību aizsardzību ir jāpiemēro gan attiecībā uz to tiesu noteikšanu, kurām ir kompetence izskatīt uz Savienības tiesībām balstītas prasības, gan arī attiecībā uz procesuālo tiesību normu definēšanu (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2018. gada 31. maijs, *Sziber*, C-483/16, EU:C:2018:367, 49. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 60 No *kpc* 492. panta un 493. panta 1. punkta izriet, ka parādnieka iebildums par maksājuma rīkojumu, kas celts tiesā, kura šo rīkojumu ir izdevusi, šai tiesai ļauj apturēt tā izpildi.
- 61 Kā ģenerāladvokāte ir norādījusi secinājumu 77. punktā, lai noskaidrotu, vai procedūra, piemēram, pamatlietā aplūkotā, ir pretrunā tiesībām uz efektīvu tiesību aizsardzību, iesniedzējtiesai ir jānoskaidro, kā tas izriet no Tiesas judikatūras, vai valsts tiesībās paredzētie iebildumu procedūras noteikumi nerada ievērojamu risku, ka attiecīgie patērētāji necels vajadzīgos iebildumus (šajā nozīmē skat. spriedumus, 2012. gada 14. jūnijs, *Banco Español de Crédito*, C-618/10, EU:C:2012:349, 54. punkts; 2013. gada 14. marts, *Aziz*, C-415/11, EU:C:2013:164, 58. punkts, un 2016. gada 18. februāris, *Finanmadrid EFC*, C-49/14, EU:C:2016:98, 52. punkts).
- 62 Bez efektīvas kontroles pār iespējami negodīgiem attiecīgā līguma noteikumiem netiktu nodrošināta ar Direktīvu 93/13 piešķirto tiesību ievērošana (spriedums, 2017. gada 7. decembris, *Banco Santander*, C-598/15, EU:C:2017:945, 46. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 63 Vienam no adekvātiem un efektīviem līdzekļiem, kam patērētājiem būtu jānodrošina tiesības uz efektīvu tiesību aizsardzību, ir jābūt iespējai celt prasību vai iebildumus saprātīgos procesuālos apstākļos, lai viņu tiesību izmantošana netiktu pakļauta nosacījumiem, īpaši termiņiem vai izmaksām, kas pavājina Direktīvā 93/13 garantēto tiesību izmantošanu (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2016. gada 21. aprīlis, *Radlinger* un *Radlingerová*, C-377/14, EU:C:2016:283, 46. punkts, kā arī tajā minētā judikatūra).
- 64 No visas Tiesas rīcībā esošās informācijas izriet – lai arī saskaņā ar *kpc* 491. un turpmākajiem pantiem atbildētājam procedūras pirmajā stadijā ir tiesības apstrīdēt maksājuma rīkojumu, šādu iebilduma tiesību izmantošana ir pakļauta sevišķi ierobežojošiem nosacījumiem.
- 65 Pirmkārt, no *kpc* 491. panta 1. punkta izriet, ka termiņš iebildumu celšanai ir divas nedēļas. Turklāt saskaņā ar minētā kodeksa 493. panta 1. punktu atbildētājam savā iebildumu aktā ir jāprecizē, vai viņš apstrīd maksājuma rīkojumu pilnībā vai tikai tā daļu, un jānorāda izvirzītie pamati un iebildumi, kā arī fakti un pierādījumi, pretējā gadījumā riskējot ar nepieņemamību.
- 66 Kā ģenerāladvokāte ir norādījusi secinājumu 79. punktā, šādi procesuāli noteikumi tik īsā termiņā rada ievērojamu risku, ka patērētājs iebildumus necels vai ka tie tiks atzīti par nepieņemamiem.

- 67 Otrkārt, no 2005. gada 28. jūlija Likuma par tiesāšanās izdevumiem civillietās 19. panta 4. punkta izriet, ka atbildētājam ir jāsedz trīs ceturtdaļas no tiesas izdevumiem, ja viņš ceļ iebildumus par maksājuma rīkojumu, kā rezultātā komersantam ir jāsedz tikai viena ceturtdaļa no šiem izdevumiem.
- 68 Kā ģenerālvokāte ir norādījusi secinājumu 80. punktā, šādi izdevumi paši par sevi var atturēt patērētāju no iebildumu celšanas. Patērētājs vēl jo vairāk tiek sodīts, ja tam jebkurā gadījumā ir jāsedz trīs reizes lielāki izdevumi nekā pretējai pusei.
- 69 Šajā ziņā ir svarīgi norādīt, ka ir ievērojams risks, ka attiecīgie patērētāji necels vajadzīgos iebildumus vai nu tāpēc, ka šim nolūkam paredzētais termiņš ir sevišķi īss, vai tāpēc, ka viņus no aizstāvēšanās varētu atturēt tiesvedības izmaksas salīdzinājumā ar apstrīdēto parādu, vai arī tāpēc, ka viņi nezina vai neapzinās savu tiesību apjomu, vai arī tāpēc, ka tirgotāja iesniegtajā pieteikumā par maksājuma rīkojuma izdošanu tiek ietvertas tikai dažas ziņas un tāpēc patērētājiem nav pieejama pilnīga informācija (skat. šajā nozīmē spriedumu, 2016. gada 18. februāris, *Finanmadrid EFC*, C-49/14, EU:C:2016:98, 52. punkts un tajā minētā judikatūra, kā arī rīkojums, 2016. gada 21. jūnijs, *Aktiv Kapital Portfolio*, C-122/14, nav publicēts, EU:C:2016:486, 37. punkts).
- 70 No tā izriet, ka šādu risku rada tādi procesuālie noteikumi kā pamatlietā aplūkotie, ciktāl tajos patērētājam tiek prasīts divu nedēļu laikā no maksājuma rīkojuma izsniegšanas iesniegt faktus un pierādījumus, lai tiesa varētu veikt šādu vērtējumu, un viņš vēl tiek sodīts veidā, kādā tiek aprēķināti tiesas izdevumi.
- 71 Ņemot vērā iepriekš minētos apsvērumus, uz uzdoto jautājumu ir jāatbild, ka Direktīvas 93/13 7. panta 1. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka tam ir pretrunā tāds valsts tiesiskais regulējums kā pamatlietā aplūkotais, saskaņā ar kuru ir atļauts izdot maksājuma rīkojumu, pamatojoties uz formas ziņā pareizu vekseli, ar ko tiek nodrošināts no patēriņa kredītliguma izrietošs parāds, ja tiesai, kurā ir iesniegts pieteikums par maksājuma rīkojuma izdošanu, nav pilnvaru pārbaudīt liguma noteikumu iespējamo negodīgo raksturu tāpēc, ka tiesību celt iebildumus pret šādu rīkojumu izmantošanas noteikumi neļauj nodrošināt tādu tiesību ievērošanu, ko patērētājs iegūst no šīs direktīvas.

Par tiesāšanās izdevumiem

- 72 Attiecībā uz pamatlietas pusēm šī tiesvedība ir stadija procesā, kuru izskata iesniedzējtiesa, un tā lemj par tiesāšanās izdevumiem. Izdevumi, kas radušies, iesniedzot apsvērumus Tiesai, un kas nav minēto pušu izdevumi, nav atlīdzināmi.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (otrā palāta) nospiež:

Padomes Direktīvas 93/13/EEK (1993. gada 5. aprīlis) par negodīgiem noteikumiem patērētāju līgumos 7. panta 1. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka tam ir pretrunā tāds valsts tiesiskais regulējums kā pamatlietā aplūkotais, saskaņā ar kuru ir atļauts izdot maksājuma rīkojumu, pamatojoties uz formas ziņā pareizu vekseli, ar ko tiek nodrošināts no patēriņa kredītliguma izrietošs parāds, ja tiesai, kurā ir iesniegts pieteikums par maksājuma rīkojuma izdošanu, nav pilnvaru pārbaudīt liguma noteikumu iespējamo negodīgo raksturu tāpēc, ka tiesību celt iebildumus pret šādu rīkojumu izmantošanas noteikumi neļauj nodrošināt tādu tiesību ievērošanu, ko patērētājs iegūst no šīs direktīvas.

[Paraksti]